

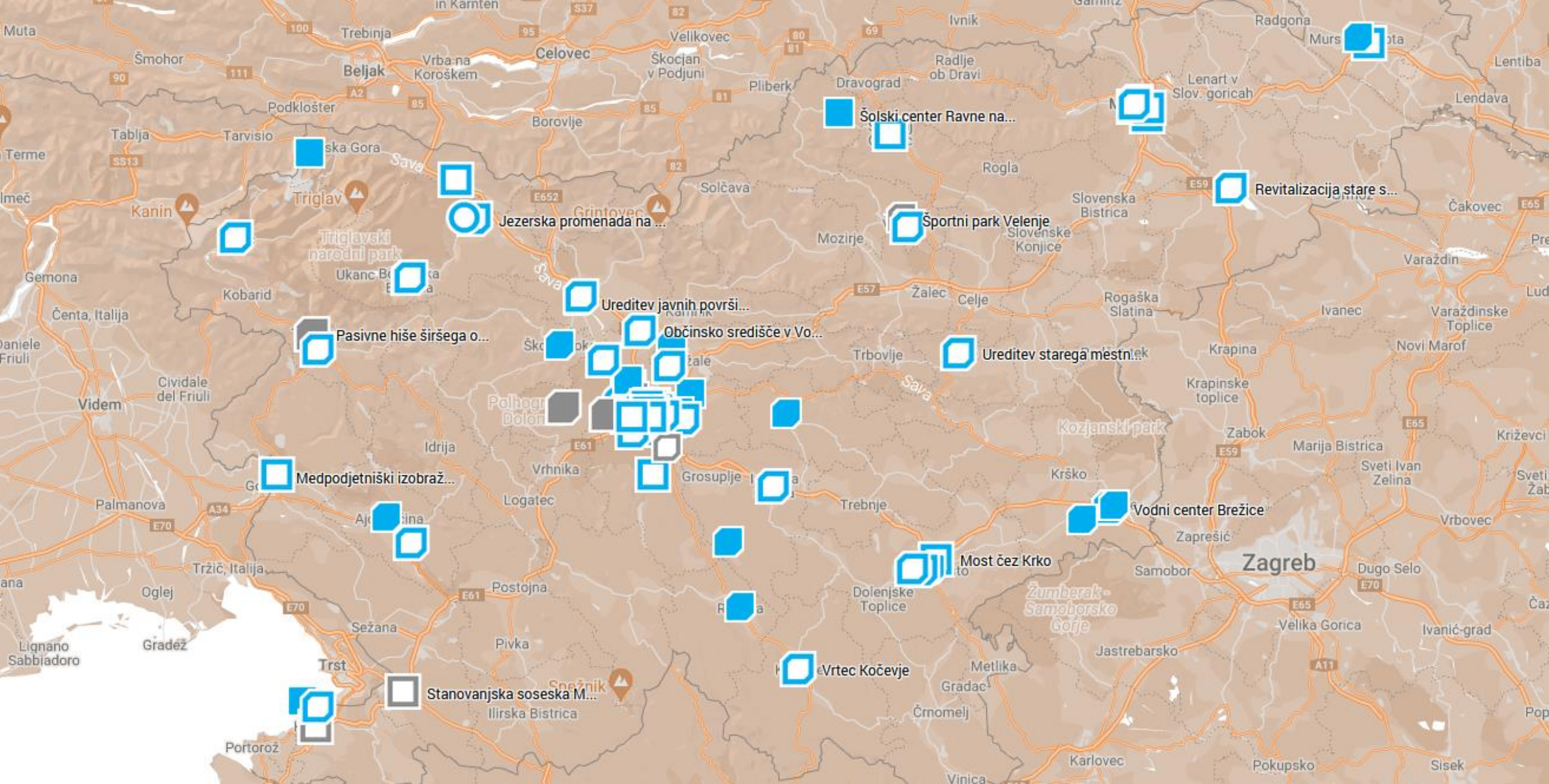
NATEČAJI IN REVIZIJE

Zbor ZAPS 17. 1. 2023

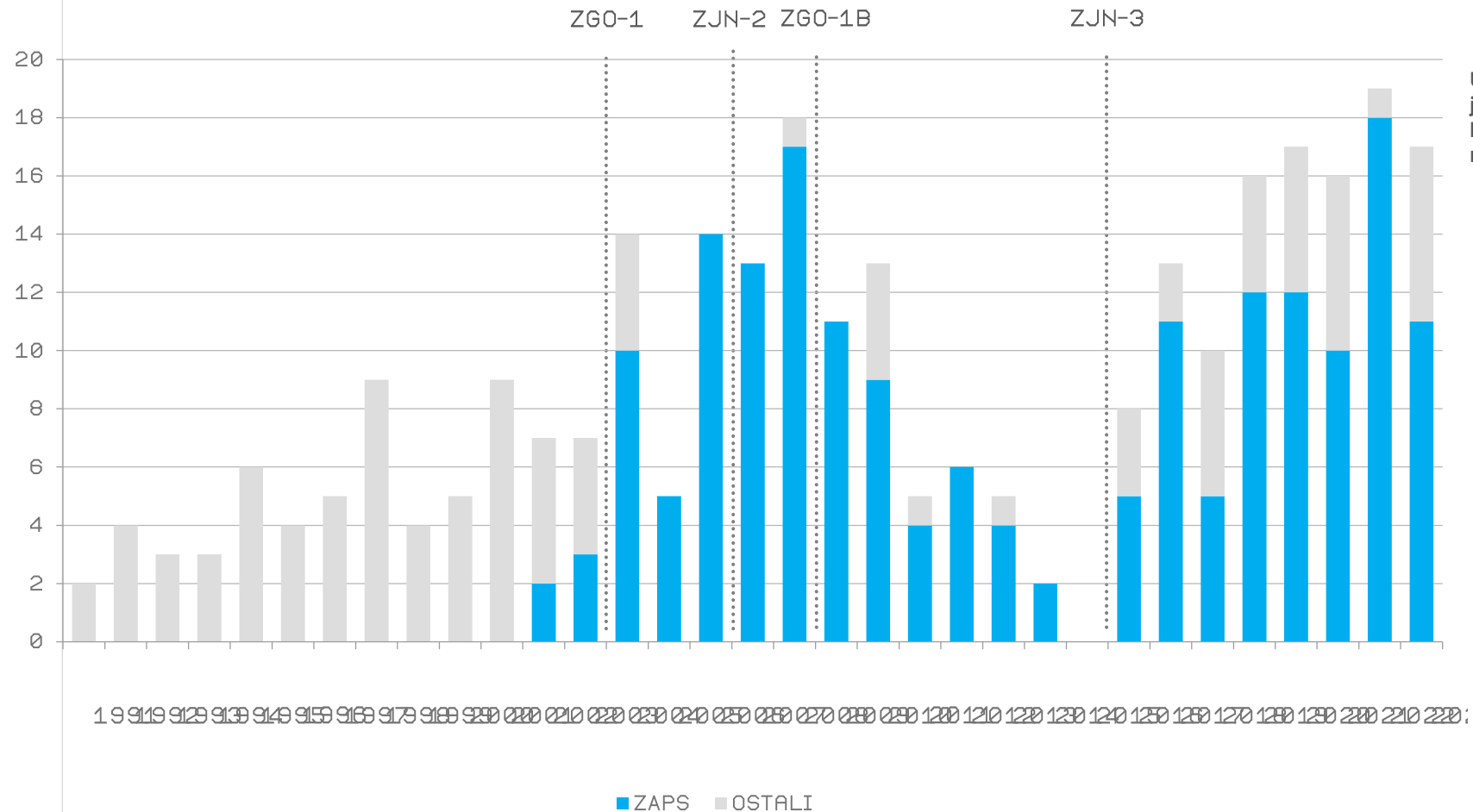
Pripravili Vlado Krajcar, univ. dipl. ing. arh., generalni sekretar ZAPS in natečajna služba; natecaji@zaps.si

Zbor ZAPS 17. 1. 2023

1. DELOVNE DEFINICIJE
2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA
3. POVZETEK
4. IZSLEDKI
5. UČINKI
6. PRAVNA PRAKSA
7. ZAKLJUČKI
8. ANALIZA - RAZLOGI / MOTIVI ZA UPORABO PRAVNEGA VARSTVA
9. ANALIZA - VPRAŠANJA IN DILEME
10. POSLEDICE - NAROČNIKI
11. POSLEDICE – ZAPS
12. POSLEDICE NATEČAJI
13. VPRAŠANJA ZA RAZPRAVO

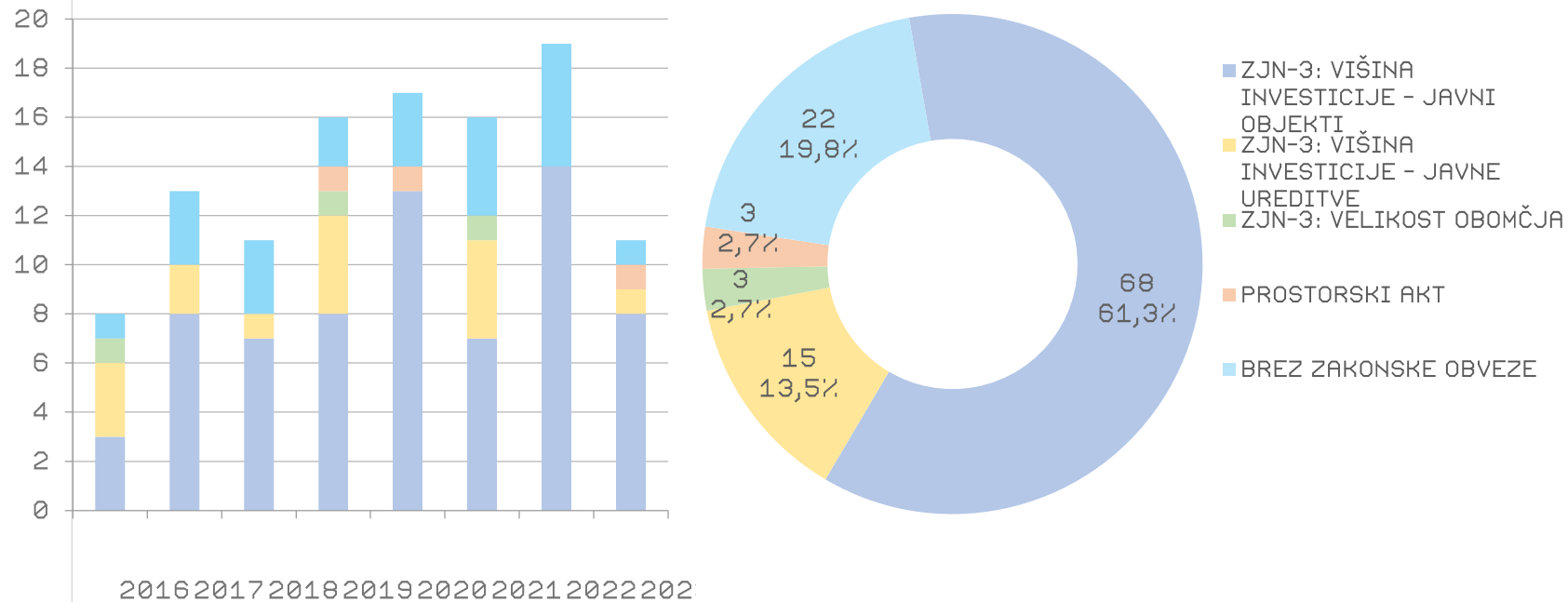

ŠTEVILO NATEČAJEV JE ODVISNO OD ZAKONODAJE

Ukinitev zakonske obveznosti izvedbe javnega natečaja v letu 2008 je v kratkem času popolnoma ustavila natečajne dejavnosti.

ČE NATEČAJI NE BI BILI OBVEZNI, BI JIH BILO BISTVENO MANJ

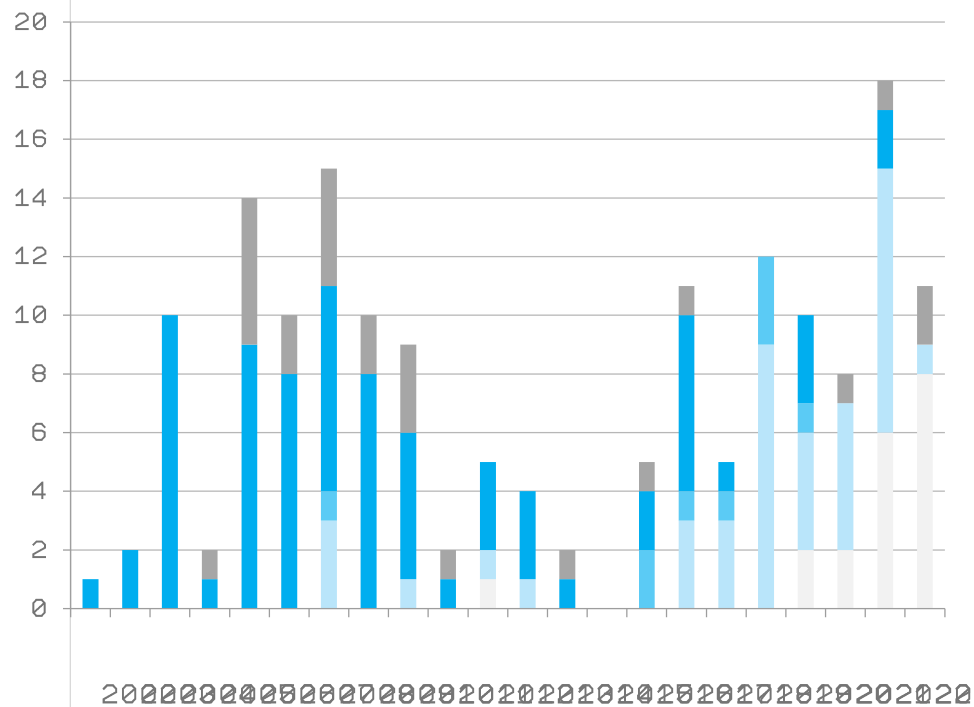

Če javni naročniki ne bi bili zavezani k uporabi javnih natečajev, bi se pogosteje odločali za naročanje projektiranja brez soočanja različnih rešitev, zgolj na osnovi referenc in najnižje cene.

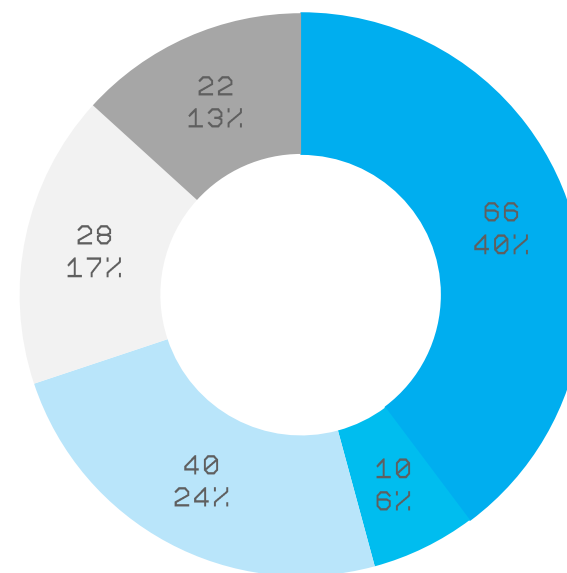
Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) določa obvezno izvedbo javnega projektne natečaja v primeru gradnje novih objektov v javni rabi, katerih investicijska vrednost presega 2,5 milijona evrov, objektov za šport, rekreacijo in prosti čas z investicijsko vrednostjo nad 0,5 milijona evrov ter v primerih, ko se spreminja namembnost območja, večjega od pet hektarov. Prav tako obvezno izvedbo javnega natečaja v nekaterih primerih naročnikom nalagajo prostorski akti. Od leta 2016, ko je začel veljati ZJN-3, je velika večina natečajev izvedena zaradi zakonske obveznosti, nekateri so organizirani zaradi zahtev prostorskih odlokov, zgolj približno petina naročnikov pa se je za izvedbo natečaja odločilo brez posebne zakonske obveze.

Število vseh zaključenih javnih natečajev v posameznem letu po sprejetju ZJN-3 glede na vrsto zakonodajne obveze izvedbe.

USPEŠNE INVESTICIJE SE ZAČNEJO Z NATEČAJEM

Uspešnost investicij po letih v obdobju 2002–2023 (stanje 3.12.2023)

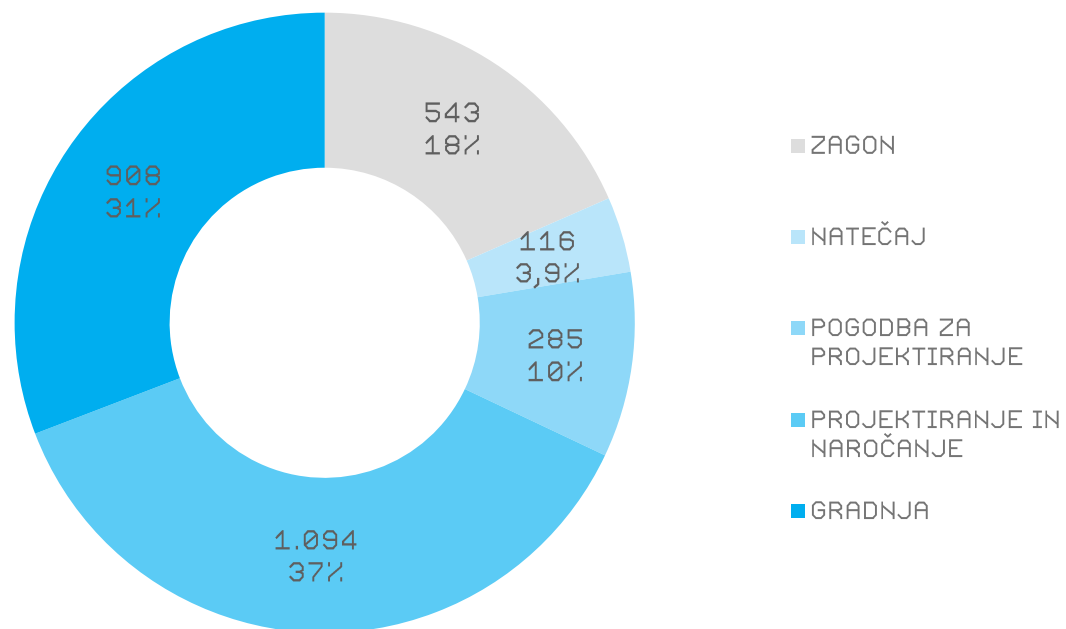

Skupna uspešnost investicij v obdobju 2002–2023 (stanje 3.12.2023)

Število vseh zaključenih javnih natečajev glede na vrsto zakonodajne obveze.

Podatki o rezultatih dvajsetletne natečajne dejavnosti ZAPS omogočajo oceno uspešnosti natečajev. Nekateri projekti so realizirani, drugi v različnih fazah razvoja, del projektov pa je obstal in ne bo doživel realizacije. Delež zadnjih predstavlja manj kot 15 odstotkov vseh načrtovanih investicij. Zanimiva je primerjava s podatki o izvedenosti investicij na osnovi javnih natečajev na Hrvaškem, kjer je delež realiziranih natečajev iz tega obdobja bistveno manjši.

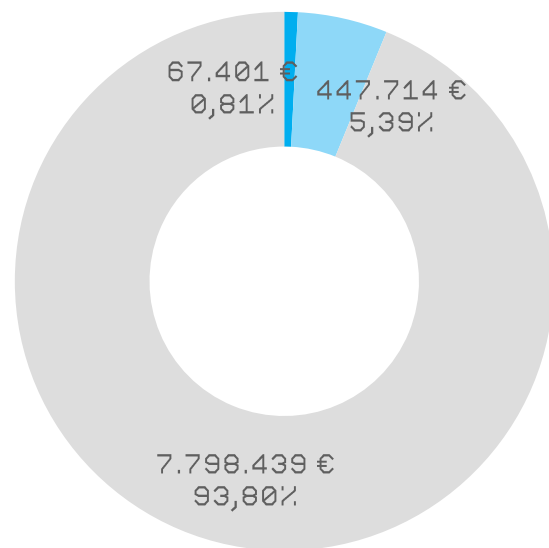
NATEČAJI SO ČASOVNO UČINKOVITO ORODJE

Natečaj je ključna faza v razvoju investicije, a traja v povprečju le 116 dni oziroma le 3,9 odstotke celotnega trajanja razvoja projekta.

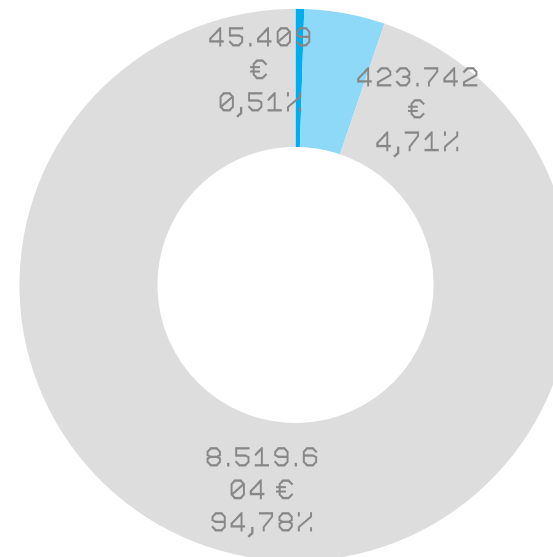
Povprečno trajanje natečaja v obdobju 2007 – 2023, v dnevih glede na trajanja preostalih faz razvoja projekta

V PRIMERJAVI Z DRUGIMI STROŠKI GRADNJE JE STROŠEK NATEČAJA ZANEMARLJIV

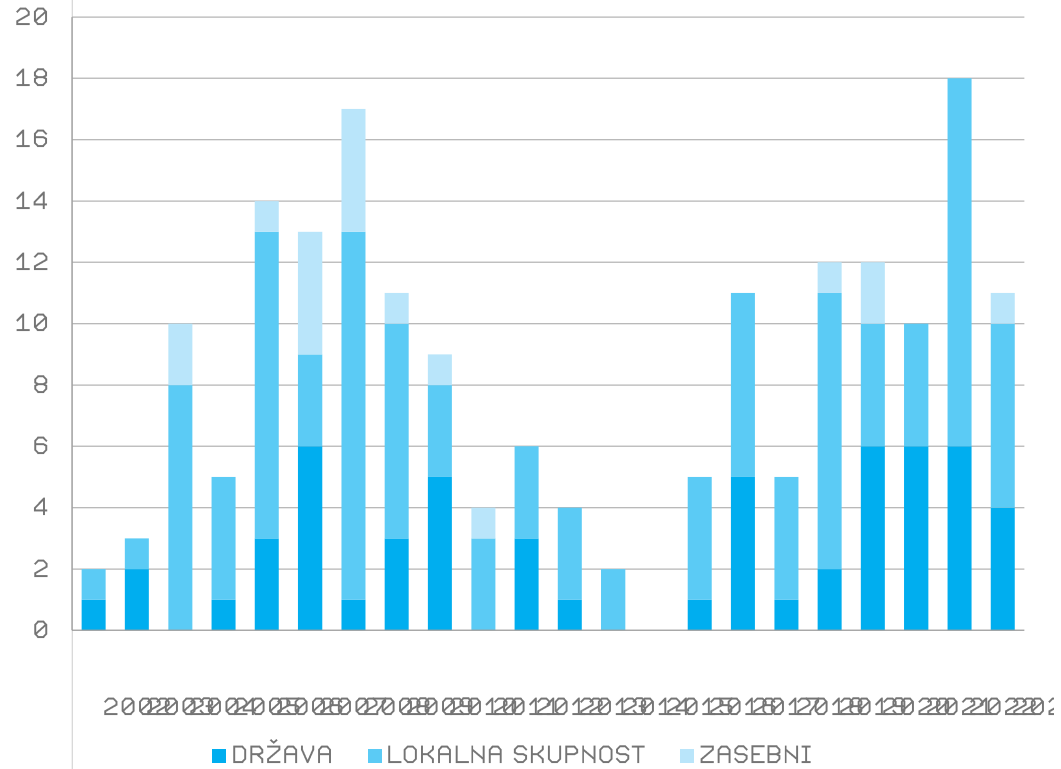
- NATEČAJ
- PROJEKTNÁ DOKUMENTACIJA
- GRADNJA

Povprečni strošek izvedbe natečaja glede na druge stroške izvedbe projekta v obdobju 2009 - 2023

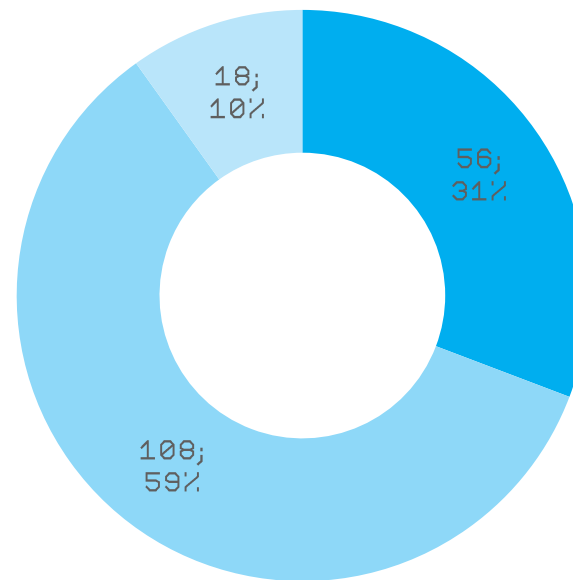
Povprečni strošek izvedbe natečaja glede na druge stroške izvedbe projekta v obdobju 2016 - 2023

Povprečni strošek natečaja znaša manj kot odstotek celotne investicije. Kljub temu se strošek izvedbe natečaja pogosto navaja kot razlog, zaradi katerega se nekateri javni naročniki ne odločajo za izvedbo javnega natečaja.

Vrste naročnikov natečajev ZAPS po letih 2002-2023

Struktura naročnikov natečajev ZAPS

Vrste naročnikov natečajev ZAPS skupaj od 2002-2023

1. DELOVNE DEFINICIJE

Natečaj:

Postopek izbire najboljše rešitve, ki v istem ali ločenem postopku vodi do naročila izdelave prostorske / projektne dokumentacije.

Edini postopek javnega naročanja arhitekturnih storitev temelječ se na kakovosti.

Pravno varstvo

Možnost zagotavljanja pravic udeležencev v postopku, v katerem se presoja upoštevanje predpisov in določil razpisa natečaja.

Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (ZPVPJN).

Vpogled, pritožba, revizijski zahtevek pri naročniku, revizijski zahtevek pri DKOM.

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 2. nagrada (1 ni podeljena)

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški ZAPS / naročnika
- uspeh zahtevka / zaključek

3 Akademije (ALU, AGRFT, ALU) na Roški

- 09. 2004
- Ministrstvo MISŽŠ in Univerza v Ljubljani
- SCAPELAB d.o.o.

Pravno varstvo

- anonimni (elaborat 85321) – tujci?
- revizija pri DKOM
- dva ovoja; sprememba NN
- 31. 1. 2005 – 21. 3. 2005 50 dni
- -
- zahtevki za revizijo je zavrnjen kot neutemeljen

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški ZAPS / naročnika
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

3 Akademije (ALU, AGRFT, ALU) na Roški

- 11. 2005 - 2. krog (dodelava + pogajanja)
- Ministrstvo MISŽŠ in Univerza v Ljubljani
- RAVNIKAR POTOKAR d.o.o.

Pravno varstvo

- 2. nagrada 2. kroga ARHITEKTI DOBRIN, d.o.o.
- revizija pri naročniku in DKOM
- vrsta razlogov
- 20. 4. 2006 – 30. 8. 2006 230 dni
- -
- zahtevki za revizijo je zavrnen kot neutemeljen

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- da PGD
- ne (zaradi denacionalizacije dela parcele)

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški ZAPS / naročnika
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Večstanovanjske stavbe Polje II v Ljubljani

- 07. 2005
- Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana
- GUŽIČ TRPLAN ARHITEKTI d.o.o.

Pravno varstvo

- 2. nagrada BEVK PEROVIĆ ARHITEKTI, d.o.o.
- pri DKOM
- izpolnjevanje formalnih zahtev (garancija)
- -
- -
- zahtevki za revizijo uspešni, 1. in 3. nagrada izločeni

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- da – vlagatelju revizije (DKOM)
- da

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški ZAPS / naročnika
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Kmetijski inštitut

- 12. 2006
- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
- T. Glažar, J. Prijon, V. Razinger, PRIMA d.o.o.

Pravno varstvo

- 2. nagrada (ponudnik IBE d.d.)
- revizija pri naročniku v fazi oddaje naročila
- izpolnjevanje formalnih zahtev – reference
- -
- -
- zahtevki za revizijo uspešni, 1. nagrada izločena

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- da – vlagatelju revizije (naročnik)
- ne

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada (znižana)

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški ZAPS / naročnika
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Nova sodna stavba na Masarykovi v Ljubljani

- 06. 2007
- Ministrstvo za pravosodje
- RAVNIKAR POTOKAR d.o.o.

Pravno varstvo

- posebno priznanje (PRIMA d.o.o.)
- ugovor na UO ZAPS
- odstopanje od programa
- -
- -
- ugovor je zavrjen

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- da PGD, PZI
- ne

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

Ribja brv – vabljeni natečaj

- 08. 2011
- Mestna občina Ljubljana

Pravno varstvo

- ?
- revizijski zahtevek na razpis pri DKOM
- reference - omejevanje konkurence
- -
- revizija je bila uspešna, razpis je razveljavljen

Posledice / nadaljevanje postopkov

- Sprememba formata natečaja
Razpisan je nov, odprti natečaj

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje

- stroški ZAPS / naročnika
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Center zaščite in reševanja

- 11. 2013
- Gasilska brigada Ljubljana MOL
- RAVNIKAR POTOKAR d.o.o.

Pravno varstvo

- 3. en. nagrada (DEKLEVA GREGORIČ ARHITEKTI)
- ugovor pri ZAPS, revizija pri naročniku in DKOM.....
- vrsta razlogov
- 1. 7. 2014 – 28. 10. 2014 90 dni + 1 leto postrevizijskih pravnih aktivnosti
- -
- zahtevki je zavrnjen zaradi nepravočasnosti

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- ne
- ne

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški ZAPS
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Nova sodna stavba na Slovenski cesti

- 07. 2021
- Ministrstvo za pravosodje
- BEVK PEROVIĆ ARHITEKTI, d.o.o.

Pravno varstvo

- 2. nagrada SCAPELAB d.o.o.
- vpogled, revizija pri naročniku in DKOM
- vrsta razlogov
- 19. 11. 2021 - 20. 4. 2022 150 dni
- 15,000 EUR
- zahtevki za revizijo je zavrnen

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- ne (čeprav je odločitev o oddaji JN bila sprejeta)
- ne

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- Razlog
- trajanje
- stroški naročnika
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Most čez Krko na obvoznici Novega mesta

- 04. 2021
- Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo
- PIPENBAHER INŽENIRJI d.o.o.

Pravno varstvo

- 2. nagrada PONTING inženirski biro d.o.o.
- vpogled, revizija pri naročniku in DKOM
- postopek, zavrnitev vpogleda, skladnost z DPN, merila
- 24. 09. 2021 - 09. 11. 2021 45 dni (2 faza + 350 dni)
- -
- zahtevki za revizijo je zavrnen

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- da, z veliko zamudo
- ne še

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- Razlog
- trajanje
- stroški naročnika / ZAPS
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Avtobusna postaja Ljubljana

- 06. 2021
- Slovenske železnice d.o.o.
- BEVK PEROVIĆ ARHITEKTI, d.o.o.

Pravno varstvo

- priznanje (SVA, ELEA)
- vpogled, pritožba pri naročniku
- prometna rešitev
- -
- -
- pritožba je zavrnjena

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- da
- ne še

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški naročnika / ZAPS
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Osnovna šola Mala Kolezija

- 02. 2022
- Mestna občina Ljubljana
- ATELJE HOČEVAR d.o.o.

Pravno varstvo

- nenagrajeni
- pritožba pri naročniku
- Izločitev zaradi odmikov in neustrezna ocena žirije
- 02. 06. 2022 - 06. 6. 2022 4 dni
- ...
- pritožba je zavrnjena

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- da
- ne še

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 2 x 2. enakovredni nagradi

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- Razlog
- trajanje
- stroški naročnika / ZAPS
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Nova brv čez Mariborski otok

- 03. 2022
- Mestna občina Maribor
- ELEA d.d., PONTING inženirski biro d.o.o.

Pravno varstvo

- 2. nagrada PONTING inženirski biro d.o.o.
- vpogled, revizija pri naročniku in DKOM
- postopek, žirija, konstrukcijska zasnova, temeljenje, zavrnitev vpogleda, skladnost z DPN, merila, cena...
- 16. 11. 2022 - 16. 1. 2023 60 dni
- ...
- zahtevke za revizijo je zavrnilen

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- ne, predviden je 2 krog / dodelava v okviru pogajanj
- ne

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- razlog
- trajanje
- stroški naročnika / ZAPS
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Fakulteta za vede o zdravju

- 12. 2022
- Fakulteta za vede o zdravju, Univerza na Primorskem
- INNORENEW CoE, zavod
- **Pravno varstvo**
- zv. 3. nagrada Arhitekti Počivašek Petranovič
- revizija pri naročniku in DKOM
- konflikt interesov
- 6. 4. 2023 - 30. 5. 2023 54 dni
- -
- DKOM je razveljavila celoten postopek natečaja

Posledice / nadaljevanje postopkov

- **ne**
- **ne, razpisan je nov natečaj (brez sodelovanja ZAPS)**
- **ne**

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- Razlog
- trajanje
- stroški naročnika / ZAPS
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- Izvedba

Center za sluh in govor Maribor

- 12. 2022
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- ATELJE HOČEVAR d.o.o.

Pravno varstvo

- 2. nagrada Styria arhitektura d.o.o.
- revizija pri naročniku in DKOM 2x
- vrsta razlogov
- 8. 6. 2023 - 18. 7. 2023 40 dni
- -
- 1. DKOM je razveljavila obvestilo
- 2. Revizijski zahtevki je zavržen

Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- ne (še)
- ne

2. PREGLED PRETEKLIH POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Natečaj:

- mesec, leto razpisa natečaja
- naročnik
- 1. nagrada

Pravno varstvo

- vlagatelj
- pritožba / vpogled / revizija / pri naročniku / DKOM
- Razlog
- trajanje
- stroški naročnika / ZAPS
- uspeh zahtevka / zaključek

Posledice / nadaljevanje postopkov

- izplačilo nagradnega sklada
- naročilo izdelave projektne dokumentacije
- izvedba

Baragovo semenišče

- 01. 2023
- Mestna občina Ljubljana
- ATELJE VOZLIČ d.o.o.
- **Pravno varstvo**
- 2. nagrada GUŽIČ TRPLAN ARHITEKTI d.o.o.
- revizija vložena 2x in umaknjena 2x
- vrsta razlogov
- 12. 7. 2023 - 28. 11. 2023 134 dni
- -
- Postopek je zaključen po umiku zahtevka

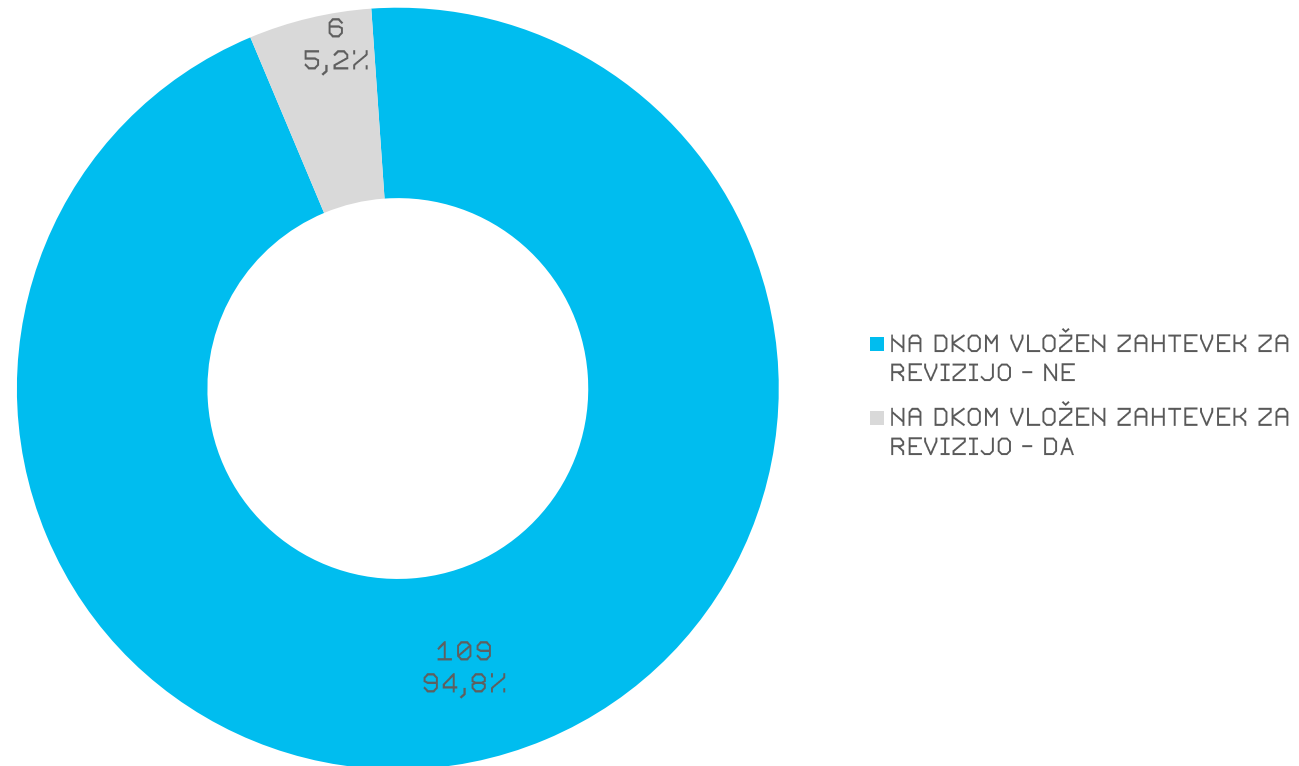
Posledice / nadaljevanje postopkov

- da
- ne (še)
- ne

3. POVZETEK POSTOPKOV PRAVNEGA VARSTVA

Posledice / nadaljevanje postopkov

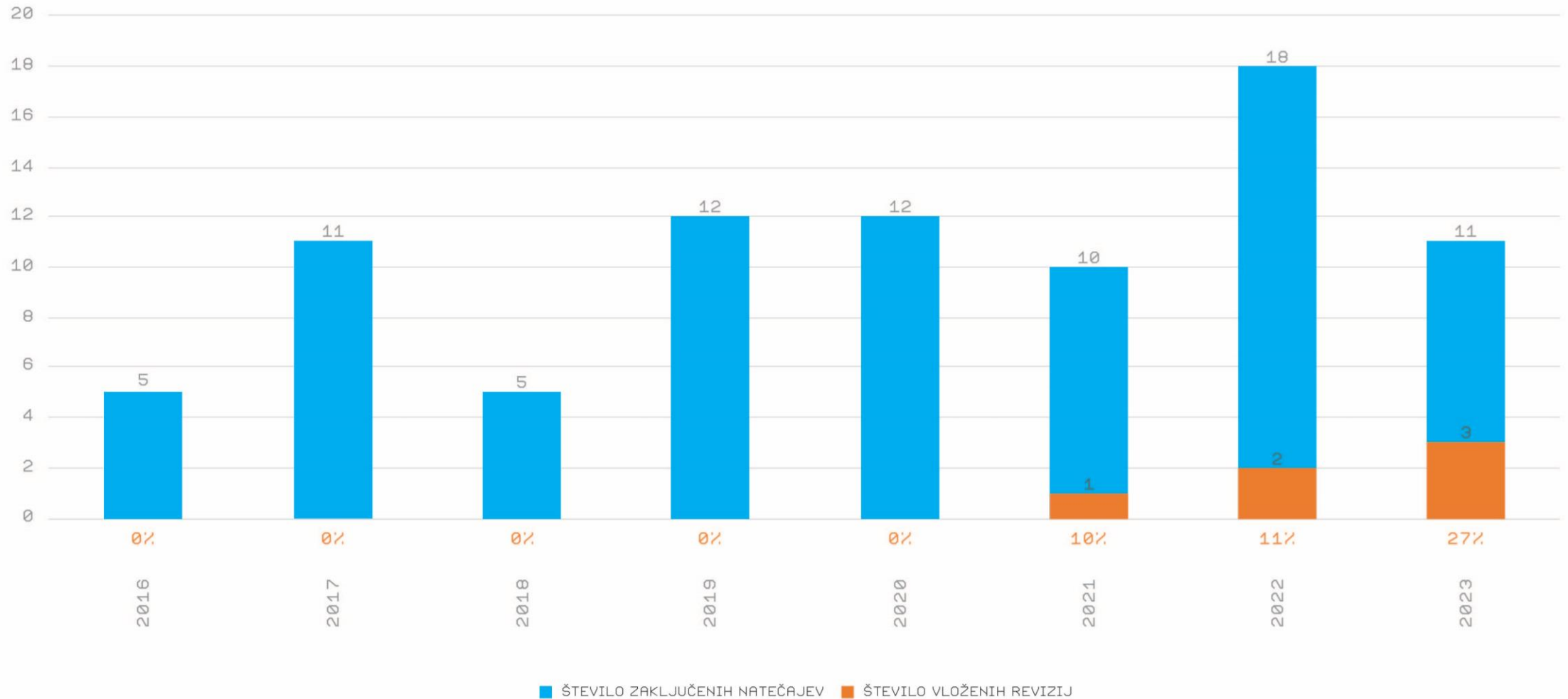
- število vloženih revizij
 - uspeh revizijskih zahtevkov na izid natečaja
 - izplačilo nagradnega sklada
 - naročilo izdelave projektne dokumentacije zmagovalcu natečaja
 - naročilo izdelave projektne dokumentacije vlagatelju revizije
 - izvedba
 - nov natečaj
 - opuščen projekt zaradi revizije
- 11 (2 x pri naročniku, 9 x naročnik in DKOM)
 - 3 x - 2x formalne zahteve, 1 x razveljavitev
 - 10 x da, 1 x ne
 - 4 x da, 7 x ne (ne še)
 - 2 x da, 9 x ne
 - 2 x da, 9 x ne (ne še)
 - 1 x nov, 10 x ne
 - 2x ?

Javni natečaj je postopek javnega naročanja, pri katerem redko pride do revizije.

Zahtevki za revizijo vloženi na DKOM – natečaji zaključeni v obdobju 2009 – 2023.

ŠTEVILO REVIZIJ NARAŠČA

4. IZSLEDKI

- 1 x je DKOM razveljavila celoten natečaj, čeprav je bila kompromitirana le 1. nagrada in bi jo lahko izvrgli. Naročnik ni izplačal nagrad, čeprav je natečaj razveljavljen zaradi ravnanj naročnika.
- 2 x je vlagatelj revizije uspel „izriniti“ prvonagrajenega in pridobil naročilo izdelave PD. Obakrat zaradi formalnih zahtev (dokazila, garancija, reference) in obakrat pred cca. 20 leti.
- Nagrade so bile izplačane (danes ne bi bile izplačane zaradi neizpolnjevanja pogojev).
- V obeh primerih je šlo za združen postopek natečaja in javnega naročila. (danes a) točka prvega odstavka 100. člena ZJN-3). **Združeni postopek natečaja in javnega naročila prinaša večja tveganja za formalne napake.**
- Revizija ni nikoli uspela zaradi vsebinskih / strokovnih razlogov, ampak vedno samo zaradi formalnih razlogov oz. izpolnjevanja razpisnih pogojev.
- 50% revizij je vloženi v zadnjih 3 letih.
- Revizij pri I objektih (mostovih) cca 17%, pri A objektih cca 3,5%, pri KA in U natečajih 0%.

5. UČINKI

Pozitivni

- Testiranje in potrditev pristopa ZAPS (avtorstvo, vloga komisije, pogoji in merila, dopustna odstopanja).
- Izboljšava natečajne prakse, vzorcev, protokolov.
- Ustreznejše utemeljitve kakovosti posameznih elaboratov in njihove medsebojne primerjave.

Negativni:

- Odgovor na kompleksnost je še večja kompleksnost (več utemeljitev, primerjava vsakega z vsakim).
- Revizija prispeva k vsestranski komplikaciji in ne k poenostavitvam natečajev.
- Zožitev polja ustvarjalnosti.

Neutralni ? :

- Sprememba formata zaključnega poročila – jezik se iz arhitekturnega (risbe, sheme, rendri in „revijalni“ opisi) spreminja v utemeljitve, ki vzdržijo pravno presojo. Ali temu sledi naslednja faza – uporaba matematičnih formul: %, točkovanje...?

6. PRAVNA PRAKSA – POVZETKI ODLOČITEV DKOM

- Podatki v DWG datotekah predstavljajo avtorsko delo, da avtorji na naročnika niso prenesli materialne avtorske pravice reproduciranja, in da posledično naročnik tudi nima pravice razmnoževanja avtorskega dela, vlagatelj pa nima pravice zahtevati izročitve primerkov natečajnih elaboratov na elektronskih nosilcih. (SS)
- Naročnikova zahteva glede velikosti prostorov ni bila določena kot izločitveni kriterij, pač pa je bilo upoštevanje te zahteve relevantno v okviru ocenjevanja po merilih. (SS)
- Naročnik pravilno opozarja, da izdelani elaborat ni končna rešitev oz. da se ne pričakuje, da bo v celoti usklajen z zahtevami naročnika, pač pa se bo končna, ustrezná rešitev šele oblikovala. (SS)
-saj, kot pojasnjeno, naročnikova navodila glede zagotavljanja dnevne svetlobe niso izločitveni kriterij, pač pa je skladnost elaboratov s temi navodili relevantna v okviru ocenjevanja po merilih. (SS)
- Ker pa je bila v obravnavanem primeru identiteta udeležencev že razkrita, je Državna revizijska komisija postopek oddaje predmetnega javnega natečaja v celoti razveljavila, saj postopka iz navedenega razloga ni več mogoče vrniti v fazo pregledovanja in ocenjevanja natečajnih elaboratov. (FZV)
- Kot izhaja iz predhodno predstavljenih podlag, mora iz odločitve naročnika (torej iz obvestila z zaključnim poročilom), poleg razvrstitve prispelih elaboratov po merilih, izhajati tudi utemeljitev take razvrstitve oz. (relevantno za konkretni primer) razlogi, zaradi katerih je bila določenemu elaboratu podeljena prva nagrada (in zakaj drugim ni bila). (CGMS 1)
- Navedena določba je bistvena tudi za zagotavljanje pravice do učinkovitega pravnega sredstva ponudnikov (9. člen ZJN-3), saj šele izpolnjena dolžnost naročnika, da obrazloži odločitev o oddaji javnega naročila, zagotovi ponudnikom možnost uresničitve pravice do učinkovitega pravnega sredstva, saj jim omogoči, da se seznanijo s pglavitnimi razlogi naročnikove odločitve, preverijo njihovo logično in pravno vzdržnost ter se po lastni presoji odločijo, ali jo bodo izpodbijali v postopku pravnega varstva. Da pa bi mogli ponudniki sprejeti odločitev o (ne)uveljavljanju pravnega varstva, morajo biti v zadostni meri seznanjeni s konkretnimi in jasnimi razlogi, ki so naročnika vodili pri sprejemu odločitve o oddaji javnega naročila. (CGMS 1)
- V konkretnem primeru, ko naročnik ocenjuje prispele elaborate po opisnih, po pomembnosti padajoče razvrščenih merilih, za predstavitev prednosti prvonagrajenega elaborata oz. obrazloženost odločitve v tem delu ne zadošča, da naročnik elaborate izbira »s primerjanjem različnih in vzporejanjem sorodnih rešitev« in v tej luči predstavi le svoje ugotovitve glede predlaganih rešitev, ki izhajajo iz posameznih elaboratov, pač pa mora svoje ugotovitve glede rešitev iz posameznih elaboratov tudi ustrezno vrednotiti in jih medsebojno primerjati oz. predstaviti, v čem je prednost posamezne rešitve pred ostalimi. (CGMS 1)

6. PRAVNA PRAKSA – POVZETKI ODLOČITEV DKOM

- Naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo navaja, da so očitki vlagatelja glede zatrjevane kršitve načela anonimnosti pri izdaji izpodbijane odločitve notranje neskladni z vsebino njegovega zahtevka in s ciljem, ki ga z njim želi doseči. **Z zahtevo po ponovnem ocenjevanju po že izvedeni identifikaciji** avtorjev se namreč vlagatelj zavzema za neanonimnost pri ponovnem ocenjevanju. Ravno z ravnanji, ki jih predlaga vlagatelj, in z drugačnim vrstnim redom ocenjevanih elaboratov, kot je bil potrjen v zaključnem poročilu, **bi bilo načelo anonimnosti natečajnikov v resnici nedopustno kršeno.** (CGMS 2)
- **Ocenjevanje natečajnih elaboratov in njihovo vrednotenje s strani ocenjevalne komisije sta opravili strokovne narave**, v okviru katerih ocenjevalna komisija strokovno ocenjuje in vrednoti primernost rešitev iz natečajnih elaboratov po vnaprej znanih in opredeljenih objektivnih kriterijih. Ker ocena odraža osebno vrednotenje (člana) ocenjevalne komisije glede rešitev iz natečajnih elaboratov na podlagi meril ocenjevanja, kot taka pa predstavlja rezultat uporabe vnaprej opredeljenih objektivnih meril, **natečajniki z zahtevkom za revizijo praviloma ne morejo zatrjevati kršitev, usmerjenih v neustrezno oceno ocenjevalne komisije, pri čemer bi kršitve temeljile na njihovih lastnih subjektivnih prepričanjih, zakaj bi morala ocenjevalna komisija določeno natečajno rešitev oceniti drugače.** (CGMS 2)
- **Ker natečajni elaborat ni končen izdelek, ni mogoče pričakovati, da bodo rešitve vključevale tudi že vsa navodila in usmeritve naročnika.** (CGMS 2)
- Kot je Državna revizijska komisija pojasnila v uvodnem delu točke II. obrazložitve tega sklepa, je ocenjevanje natečajnih elaboratov in njihovo vrednotenje v okviru meril opravilo strokovne narave, v okviru katerega ocenjevalna komisija strokovno ocenjuje in vrednoti primernost rešitev iz natečajnih elaboratov po vnaprej znanih objektivnih kriterijih. Pojasnila je tudi, da v (obrazloženo podano) oceno naročnika, ki predstavlja rezultat uporabe vnaprej opredeljenih objektivnih meril, ni mogoče posegati. **Vsled navedenega vlagatelj z zgoraj izpostavljenimi očitki, ki jih izvaja zlasti iz subjektivnega prepričanja o neustreznosti arhitekturne zasnove prvonagrajene rešitve in s katerimi nasprotuje sami oceni ocenjevalne komisije o tem, da (in zakaj) je prvonagrajeni elaborat skladen s trajnostnimi načeli oblikovanja javnih prostorov, ne more uspeti.** (CGMS 2)

Dopustna odstopanja

VPRAŠANJE NA PORTALU JN

Pogoji glede obveznosti upoštevanja natečajne naloge morajo biti v primeru dopustnih odstopanj opisani in ovrednoteni v vrstnem redu od najpomembnejšega do najmanj pomembnega. **Prosimo, da natečajno gradivo dopolnite z dopustnimi odstopanji od natečajne naloge, ki bodo tudi opisana in ovrednotena v vrstnem redu od najpomembnejšega do najmanj pomembnega.** Glede na to, da je navedeno, da so dopustna odstopanja možna. S tem bodo pri ocenjevanju zagotovljeni enovrednejši pogoji vsem natečajnim udeležencem.

ODGOVOR

Kot ugotavljate že sami, je **razlika med pogoji in merili** pojasnjena v 7.1 točki natečajnih pogojev. Vsi elaborati, ki izpolnjujejo pogoje prvega preizkusa oziroma formalne pogoje, so v primeru konkretnega natečaja pripuščeni v ocenjevanje, ne glede na njihova morebitna odstopanja od usmeritev naročnika iz natečajne naloge.

V konkretnem primeru naročnik (v smislu 2. in 3. odst. 42. člena Pravilnika o javnih natečajih) z natečajno nalogo ni določil vsebinskih pogojev v smeri, da mora biti natečajni elaborat izdelan samo tako, kot je določeno z natečajno nalogo, da bi se natečajni elaborat lahko vključil v ocenjevanje, oziroma ni določil pogojev glede obveznosti upoštevanja natečajne naloge z opisom dopustnih odstopanj in načinom vrednotenja teh odstopanj.

V okviru natečajne naloge je naročnik namreč podal le usmeritve o svojih pričakovanih glede celovite ureditve kompleksa KI, v zvezi s katero z natečajem išče strokovno najprimernejšo projektno rešitev prostorske ureditve in objektov, ki bo predmet izdelave projektne dokumentacije. Upoštevajoč specifičnost predmeta javnega natečaja in svoje potrebe je naročnik v merilih, navedenih v točki 7. natečajnih pogojev, po padajoči pomembnosti uokviril tisto, kar zanj pri usmeritvah, podanih v natečajni nalogi, predstavlja največjo korist za vloženi denar (ekonomsko najugodnejšo ponudbo). Ta merila so skupaj s podmerili, ki vsebinsko (v smislu 41. člena Pravilnika) dodatno opredeljujejo vsako merilo posebej, navedena po padajoči pomembnosti od najpomembnejšega v točki 1. in naprej do točke 3. S tem je naročnik na transparenten način določil, kako bo pri ocenjevanju različnih natečajnih rešitev upošteval zanj pomembne različne vidike predmeta javnega naročila (urbanistična, programska-funkcionalna in arhitekturna kakovost; gospodarnost, trajnostnost in energetska učinkovitost; skladnost s prostorskimi akti in pogoji, usmeritvami in mnenji nosilcev urejanja prostora).

Arhitekturne rešitve kot individualne intelektualne stvaritve s področja umetnosti oblikovanja prostora (prim. 1. odst. in 9. točko 2. odst. 5. člen ZASP) štejejo za avtorska dela. Naročnik prav zato dopušča možnost, da bodo prispele natečajne rešitve, ki bodo predmet ocenjevanja, izkazovale širši diapazon (individualnih) možnosti prostorskih ureditev in objektov na natečajnem območju. Naročnik torej ni želel izključiti iz ocenjevanja tistih prispelih strokovno utemeljenih natečajnih rešitev, ki bodo naročniku lahko ponudile celo boljše in bolj celovito projektno rešitev, kot bi bila možna zgolj na podlagi striktnega spoštovanja vsebine natečajne naloge.

Vrednotenje umetniških del po matematičnih metodah je že pojmovno izključeno, zato tudi ni predpisano. ZJN-3 določa, da v takih primerih naročnik navede merila v padajočem zaporedju po pomembnosti, kar objektivizira vrednotenje arhitekturnih del kot umetniških stvaritev. Prispele arhitekturne rešitve, kot bodo predstavljene v natečajnih elaboratih, pripuščenih v ocenjevanje, bo komisija v vsakem primeru morala ocenjevati po merilih, navedenih v 7. točki natečajnih pogojev po vrstnem redu njihove pomembnosti. Komisija bo ob upoštevanju teh meril skladno s 3. odst. 90. člena ZJN-3 pri izbiri strokovno najprimernejših rešitev in razvrstitvi prispelih elaboratov morala ugotavljati značilnosti ter prednosti oziroma pomanjkljivosti vsake od ocenjevanih rešitev glede na višje oziroma nižje uvrščene elaborate. V okviru tega vrednotenja in v skladu z merili iz 7. točke natečajnih pogojev bo komisija ocenjevala tudi odstopanja od usmeritev naročnika, podanih v natečajni nalogi v fazi, ko vseh boljših ali slabših možnih variant arhitekturnih rešitev celovite ureditve kompleksa KI, ki jih bodo natečajne ekipe z razmislekom glede na usmeritve naročnika in druge danosti izdelovale več mesecev, še ni mogoče predvideti.

Pogojev glede obveznosti upoštevanja natečajne naloge zato naročnik ni določil, posledično pa poseben (dodaten) opis dopustnih odstopanj in načina vrednotenja teh odstopanj v smislu 2. in 3. odst. 42. Pravilnika o javnih natečajih ni potreben. Morebitna odstopanja od usmeritev naročnika, podanih v natečajni nalogi, pa se bodo kot sestavina predstavljene arhitekturne rešitve v vsakem primeru vrednotila po merilih iz 7. točke natečajnih pogojev.

7. ZAKLJUČKI

- Možnost za uspeh ima le revizija, ki se nanaša na izpolnjevanje razpisnih pogojev.
- Po razkritju anonimnosti ni možno ponovno vsebinsko odločati.
- Natečajna rešitev je najboljša idejna zasnova in ne dokončna rešitev.
- Meja dopustnih odstopanj ni možno vnaprej definirati.
- V zaključnem poročilu je potrebno ustrezno ovrednoti natečajne rešitve in jih medsebojno primerjati oz. predstaviti, v čem je prednost posamezne rešitve pred ostalimi.
- Natečajniki z zahtevkom za revizijo praviloma ne morejo zatrjevati kršitev, usmerjenih v neustrezno oceno ocenjevalne komisije, pri čemer bi kršitve temeljile na njihovih lastnih subjektivnih prepričanjih.

8. ANALIZA - RAZLOGI / MOTIVI ZA UPORABO PRAVNEGA VARSTVA

- Ustreznost odločitev ocenjevalne komisije (kakovost, ustrezna sestava).
- Kakovost natečajne naloge, odločitve ocenjevalne komisije v povezavi s pomanjkljivo natečajno nalogo.
- Razlogi v povezavi z Natečajnimi pogoji, zlasti **pogoji in merili**.
- **Dopustna odstopanja** – do katere meje in kakšna utemeljitev, da bo zagotovljena enakopravna obravnava vseh natečajnikov? (glej citat Portal JN).
- Natečaj je dogodek, pri katerem se sproži velika energija, ki terja visoke vložke in vzbudi velika pričakovanja.
- Navidezna bližina zmage in pridobitve naročila je motiv za uporabo vseh sredstev, ki so na razpolago (glej primer na naslednji strani).
- Subjektivna presoja odločitev ocenjevalne komisije in konkurenčnih natečajnih rešitev.
- Dodaten motiv – majhno tveganje, taksa znaša 1,000 EUR. (glej citat Portal JN).

Višina takse za revizijo – citirana vprašanja s Portala JN

Glede na to dejstvo je ZAPS kot razpisovalec dolžan rok za izdelavo natečajnih nalog smiselno podaljšati (recimo 3 tedne do 1 mesec).

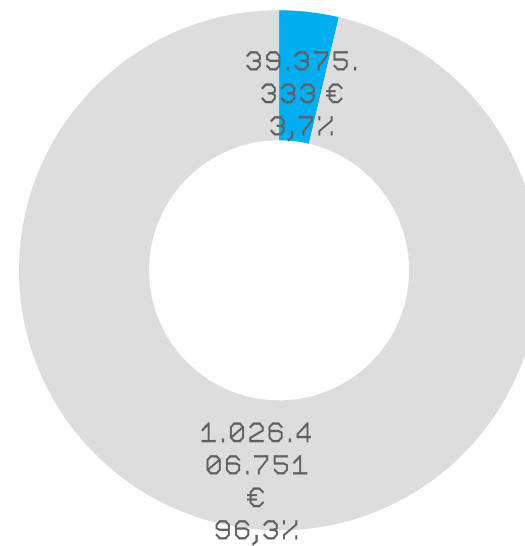
To dejstvo smo preverili tudi pri odvetniški pisarni, s katero sodeluje naše podjetje.

Razumemo, da se investitorju s projektom mudi (kot vedno), vendar vas opozarjamo, da je prestavitev roka za en mesec manjši zaostanek v terminskem planu, kot čakanje na rezultate revizijske komisije, kamor **bomo vložili pritožbo v primeru, da se rok ne podaljša. Zahtevo po reviziji bomo nedvomno sprožili, saj plačilo znaša zgolj 1000 eur.**

Kakor je razvidno iz odgovorov, objavljenih 12.9. je jasno, da ima Preglednica površin ogromno napak. **ZAHTEVAMO, DA OBJAVITE PRAVILNO PREGLEDNICO, sicer bomo podali zahtevek za revizijo.**

9. ANALIZA - VPRAŠANJA IN DILEME

- Zakaj strmo povečanje števila revizij v zadnjih 3 letih?
- Zakaj se revizijski zahtevki vlagajo le pri natečajih pri katerih sodeluje ZAPS? Ali gre za padec kakovosti ZAPS natečajev? Ob predpostavki, da so ZAPS natečaji na bistveno višji kakovostni ravni kot večina natečajev drugih razpisovalcev (npr. natečajna naloga na 5 straneh, rok 1 mesec, popolni prenos avtorskih pravic ipd.), je legitimno vprašanje zakaj natečajniki ne vlagajo revizij pri natečajih drugih razpisovalcev? Ali predstavljajo manj kakovostni natečaji večjo priložnost za zmago in pridobitev naročila, saj se jih udeleži manj natečajnikov?
- Ali je razlog za povečanje števila revizij v povečanju deleža pogodb za projektiranje, ki se podpisujejo na osnovi natečajnih projektov?

Kljub izrednemu pomenu, ki ga imajo natečaji za razvoj prostora, je z javnim natečajem izbranih zelo malo projektov.

Pogodbe o projektiranju, ki so sklenjene na podlagi izvedenih natečajev v organizaciji ZAPS, predstavljajo zgolj 3,7% odstotka celotne dejavnosti arhitekturnega, krajinsko-arhitekturnega in urbanističnega načrtovanja v obdobju 2009–2022. Glede na to, da javne investicije predstavljajo večino vseh investicij v gradnjo in da je natečaj primerna oblika izbire projektne rešitve za večino teh nalog, je očitno, da institut natečaja premalo uporabljamo.

Delež pogodb o projektiranju na podlagi natečajev v obdobju 2009–2021 glede na skupni promet v dejavnosti: arhitekturno, krajinsko arhitekturno in urbanistično načrtovanje skupaj v tem obdobju znaša 2.231.237.170 € brez DDV (vir: AJPES)

10. POSLEDICE - NAROČNIKI

- Neizpolnjena pričakovanja.
- Zamujeni roki in izguba financiranja. Čas porabljen za revizijo lahko usodno vpliva na realizacijo projekta zaradi spremenjene politične konstelacije ali financiranja iz skladov EU.
- S povečanjem števila revizij postajajo natečajni bolj tvegani in manj atraktivni, zato se bo povečala nenaklonjenost natečajem.
- Glede na znatne vložke in zahtevnost bodo naročniki natečaje uporabljali če bodo rešitev in ne težava.
- Naročniki se hočejo zavarovati, v razpisih zahtevajo več varnosti, formalnih zahtev, obveznosti itn., vse postaja bolj kompleksno in zahtevno.

11. POSLEDICE - ZAPS

- Naročniki bodo od ZAPS zahtevali garancijo uspeha, obveznost ki jo ZAPS ne more prevzeti.
- Za natečajno službo predstavlja revizija izredni dogodek, ki ovira delovanje drugih natečajev zaradi izjemne obremenitve in nenehnih rokov.
- Ali je smiselno razmišljati o sprejetju etičnega kodeksa za ravnanje pri natečajih?

12. POSLEDICE - NATEČAJI

- Ko se bo zgodilo, da bo DKOM spremenila odločitev ocenjevalne komisije zaradi vsebinskih razlogov ali meril, bo to pomenilo, da se vsak natečaj da „zrušiti“, in revizij bo še več, natečajev pa manj.
- Natečaji niso samoumevni, ko bodo postali neučinkoviti in izgubili smisel, bodo naročniki in politika našli pot, da se zakonska obveznost ukine.

13 VPRAŠANJA ZA RAZPRAVO

- Kaj so vzroki za vlaganje revizijskih zahtevkov?
- Ali se strinjamo, da povečanje števila zahtevkov za revizije predstavlja potencialno nevarnost za stroko?
- Kaj lahko za zmanjšanje nevarnosti za natečaje naredimo v stroki?
- Kaj lahko za zmanjšanje nevarnosti za natečaje naredi zbornica?

ZAPS / CHAMBER OF ARCHITECTURE
AND SPATIAL PLANNING OF SLOVENIA

Vegova 8 / 1000 Ljubljana / Slovenija
+386 1 24 20 670 / zaps@zaps.si / www.zaps.si